

Workshop Ouderenmishandeling

Mieke van der Hout

4 februari 2010

Programma

- Korte voorstelronde
- Inleiding
- Inleiding film
- Film 'Achter gesloten deuren'
- Diapresentatie
- Vragen en discussie

Wat is ouderenmishandeling en ontspoorde zorg?

- ...al het handelen...
- ...of het nalaten van handelen ten opzichte van een oudere(65) persoon...
- ...door degenen die in een persoonlijke en/of professionele relatie met die oudere staan...
- ...waardoor de oudere herhaaldelijk lichamelijke, psychische en/of materiële schade lijdt...
- ...waarbij er sprake is van gedeeltelijke of volledige afhankelijkheid.

Ouderenmishandeling versus ontspoorde zorg

Ouderenmishandeling

Bij het opzettelijk veroorzaken is er sprake van een delict

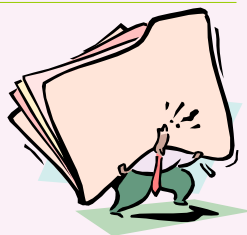
Ontspoorde zorg

Oorzaken zijn vaak onmacht, onkunde en overbelasting van de mantelzorg

Voorkomen

- Onderzoek in 1996
- 1 op de 20 ouderen.
 - Bij dementerenden 1 op de 10.
 - Zowel thuis als in een ziekenhuis, verzorgingshuis of verpleeghuis.

Twee groepen

1. Mishandeling door overbelaste (mantel)zorgers/ ontspoorde zorg
2. Moedwillige ouderenmishandeling

Verschijningsvormen

- Fysieke of lichamelijke mishandeling
- Emotionele of psychische mishandeling
- Seksuele mishandeling
- Financiële uitbuiting, benadeling
- Verwaarlozing
- Schending van de grondrechten

Factoren

- Toegenomen afhankelijkheid
- Sociaal isolement
- Rolverandering
- Overbelasting (mantel)zorger
- Loyaliteitsgevoelens voor de pleger/dader
- Een geschiedenis van geweld
- Persoonlijke problemen van de pleger/dader
- Relationale voorgeschiedenis

Signalen bij Ouderenmishandeling /Ontspoorde zorg

- Pleger/dader
- Omgeving
- Slachtoffer

Signalen slachtoffer

- Oudere maakt onverzorgde indruk
- Oudere maakt depressieve, angstige en verwarde indruk
- Onsamenhangende en tegenstrijdige verklaringen voor lichamelijke verwondingen
- Geen netwerk / geïsoleerd zijn

Signalen pleger/dader

- Pleger toont zich onverschillig voor de oudere óf pleger lijkt juist heel betrokken
- Pleger toont veel interesse in spullen van de oudere
- Pleger maakt een overbelaste indruk
- Schelden in aanwezigheid van hulpverlener
- Pleger wenst geen overleg/ wil in 't geheim opereren
- Pleger verhult / dekt problematiek toe

Signalen omgeving

- Verdwijnen van spullen en geld
- Isolatie oudere/ geen mogelijkheid om alleen te zijn met hulpverlener
- Onverzorgde omgeving
- Niets in de koelkast
- Brieven van de woningbouw / dreigende uitzetting

Valkuilen bij signaleren

- Verborgen problematiek
- Gevoeligheid voor signalen
- Gebrek aan kennis
- Openstaan voor huiselijk geweld bij ouderen en ontspoorde zorg?
- Grijs gebied
- Twijfel of je gevoel wel klopt
- Niet weten waar je met je signaal terecht kunt

Interventies

- Zicht krijgen op de situatie
- Vertrouwen opbouwen
- Sociale vaardigheden
- Familiegesprek
- Contacteren huisarts
- Coördineren van zorg
- Doorverwijzen
- Bespreken team

Een vermoeden?

- Praat erover
- Maak gebruik van je kennis of haal deze bij anderen
- Gebruik je intuïtie (niet pluisgevoel)
- Durf je signalen of vermoedens bespreekbaar te maken
- Bundel je krachten met andere professionals

Beleving van mantelzorgers

- 80 % voelt zich overbelast
- 51 % heeft lichamelijke klachten
- 40 % is chronisch vermoeid
- 15 % vindt dat de organisatie niet luisteren
- 50 % krijgt niet de ondersteuning die gevraagd wordt

Wat is mantelzorg?

- Mantelzorgers zorgen langdurig en onbetaald voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis.
- Mantelzorgers zijn geen beroepsmatige zorgverleners, maar geven zorg omdat zij een persoonlijke band hebben met degene voor wie ze zorgen. Mantelzorg is niet de alledaagse zorg voor, bijvoorbeeld de zorg voor een gezond kind.

Hoe wordt je mantelzorger?

- Het is geen keuze
- Het overkomt je, het begin sluipend
- je doet het als vanzelfsprekendheid
- morele plicht
- motivatie

Motivaties tot zorgen

- Plichtsgevoel
- Medelijden
- Voorgeschiedenis
- Praktische mogelijkheden
- inlossen van oude schuld
- hoop op waardering
- Liefde, genegenheid

De moeilijkheid van hulp vragen

- Niet op de hoogte van het aanbod
- Bang afhankelijk te worden
- Vreemden over de vloer
- Schuldgevoel naar patiënt toe
- Tekort aan kennis
- Behoeftte aan hulp in hoge nood...

Wens

Alle professionals die met ouderen werken zijn zich bewust van:

- Het bestaan van ouderenmishandeling en ontspoorde zorg
- De mogelijkheden om de ouderenmishandeling en ontspoorde zorg te voorkomen of te stoppen/verminderen
- De keuze/plicht om signalen op te pakken
- Belang preventieve aandacht voor de mantelzorger

POM-methodiek

Preventieve Ondersteuning Mantelzorg

- Preventief coachend gesprek met mantelzorger in een vroeg stadium van het mantelzorgen
 - Actief opsporen
 - POM-gesprek
 - Follow-up
- Meer informatie bij Trimbosinstituut, afd Preventie

Meer informatie

www.movisie.nl (ouderenmishandeling)

www.kenniscentrum-ouderen.nl

(kwetsbare ouderen/ouderenmishandeling)

www.huiselijkgeweld.nl